

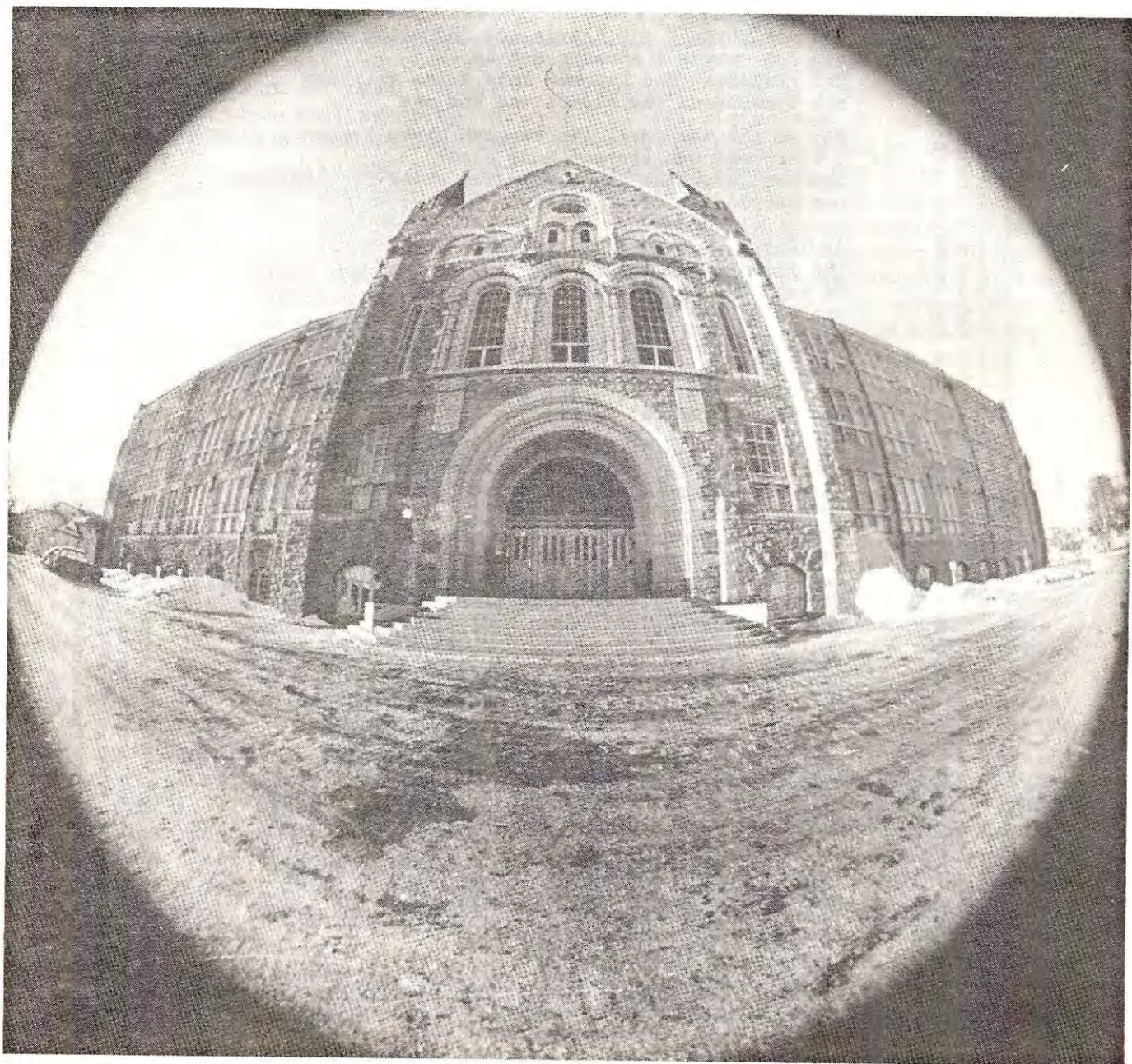

OPPRØR

Organ for SUF-stud i Trondheim

Nummer 1 1969

Årgang 1

SÅNGEN
OM REAKTIONEN

* Compradorklassen efter ordet Comprador = köpare, leverantör (portugisiska) åsyftar det skikt av ämbetsmän, handelsmän och övriga i de koloniala länderna, vilka direkt har sin ställning och utkomst tack vare det koloniala systemet. De kinesiska compradorerna lämnade fosterlandet 1949 och for, huvudsakligen på amerikanska båtar, till Taiwan (Formosa).

År 1815 då bildade Furst Metternich
och Tsaren en helig allians
Alla furstar i Europa skulle slå sig tillhops
och förgöra den frihet som fanns

Och dom mördade och hängde och förföljde och bevaka'
och det varade i månader och år
Men historien den kan man inte vrida tillbaka
och tyrannerna får skörda vad dom sår

När en tid var förfluten då var pakten sönderbruten
och dom mäktigas planer kom på skam
Och fogarna knakade och tronerna skakade
där nödvändigheten gick fram

En vår i Paris tog dom fattiga makten
och tre månader hade dom den
Se'n började jakten och den blodiga slakten
när förtryckarna tog den igen

Och dom mördade och hängde och förföljde och bevaka
och det varade i månader och år
Men historien den kan man inte vrida tillbaka
och tyrannerna får skörda vad dom sår

När en tid var förfluten var den ryske tsaren skjuten
och erövrat och stormat hans slott
Och dom härskande klasserna gick under för massorna
och skördade vinden dom sått

År 1918 då sköts spartakisterna
och alla reformisterna såg på
Så uppfanns nazisterna av kapitalisterna
och se'n blev det åter dags att så

Och dom mördade och hängde och förföljde och bevaka
och det varade i månader och år
Men historien den kan man inte vrida tillbaka
och tyrannerna får skörda vad dom sår

När en tid var förfluten då var makten redan bruten
och det kärvade i Hitlers krigsmaskin
Då började bankirerna att ångra besluten
ty dom röda, dom nalkades Berlin

27 i Shanghai sköt man ner dom personer
som förhindrade en skäligen profit
Med ett par millioner amerikanska patroner
och med order direkt ifrån Wall Street

Och man mördade och hängde och förföljde och bevaka
och det varade i månader och år
Men historien den kan man inte vrida tillbaka
och tyrannerna får skörda vad dom sår

När en tid var förfluten la'i sista minuten
compradorklassens båtar ut från kaj
Ty ur sådden av döda kom armeer av röda
och nu trängde dom in i Shanghai

Det finns dom som aldrig kan lära av historien
och det väntar nya skördar längre fram
Ty nu sår reaktionen ut sin draksädd på nytt igen
på Java i Grekland och Vietnam

Dom kan mörda och hänga och förfölja och bevaka
och det varar säkert månader och år
Men historien den kan man inte vrida tillbaka
och tyrannerna får skörda vad dom sår.

* Spartakisterna, medlemmar i den revolutionära gruppen som 1917 lämnade Tysklands socialdemokratiska parti i protest mot partiets stöd mot krigspolitiken. Gruppen leddes av Karl Liebknecht och Rosa Luxemburg och bildade 1919 Tysklands kommunistiska parti. Många av dess ledare mördades medan socialdemokraterna som satt i regeringen passivt lät det ske.

LEDER —

"Opprør" skal i første rekke være et eksternt organ for SUF-stud. i Trondheim. Målet med avisa vil være å spre opplysning om sosialismen og arbeiderklassen på den ene sida og om kapitalismen på den andre, for slik å svekke den borgerlige ideologiens herredømme over en del av studentmassen. Vi har ingen illusjoner om å lage ei studentavis med stor S. Studenter er ikke ei ensarta gruppe som kan behandles under ett, som alltid vil ha interesser felles med en revolusjonær arbeiderklasse. For å forstå dette, må vi studere studentenes klassebakgrunn og studienes klassekarakter.

1

Statistisk sett vet vi at blant artianerne er en relativt beskjeden andel sønner eller døtre av arbeidsfolk, mens de som stammer fra selvstendig næringsdrivende og akademikere er overerrepresentert. Dette har endra seg relativt lite de siste åra. Det er ikke resultat av noen bevisst diskriminering, men har sine klart materielle årsaker, materielle i den forstand at årsakene ikke er å finne i idéverdenen, men i de faktiske sosiale, økonomiske forholda i Norge.

Økonomien spiller sjølsagt inn. Det er ikke lett for en arbeiderfamilie å gi slipp på den inntekta en datter eller sønn kan tilføre familien om de i stedet for å fortsette på skolen tar seg en jobb, men tross alt er det lettere i dag enn det var tidligere. Vi finner altså neppe hovedårsaka til den ujamne fordelinga i reint økonomisk nød, sjøl om det mange steder i Norge kan være en tungtveiende årsak. (Nord i landet, blant fiskere og småbønder, f. eks.) Årsaka til at den fulle og hele rettferden ikke eksisterer i det borgerlige demokratiet, må vi derfor også søke andre steder enn i reint økonomisk nød. Vi må også søke den i de forskjellige klassers forhold til den herskende ideologien.

Marx skrev i Die Deutsche Ideologie:

"I hver epoke er den herskende klasses tanker de herskende tanker, dvs. den klasse som er samfunnets herskende materielle makt er også dets herskende åndelige makt. Den klasse som har midlene til den materielle produksjon til sin disposisjon, disponerer dermed samtidig over midlene til den åndelige produksjon, slik at den også stort sett har herredømme over tankene til dem som ikke har adgang til midlene for åndelig produksjon".

Om vi godtar dette, finner vi straks at all undervisning, eller "allmennutdanning", vil bære preg av dette. Det vi læres opp i på skole og universitet er i allmennhet lærdom med sin materielle basis i de herskende produksjonsforholda. Skolebøkene er ikke skrevet av arbeidsfolk, de har ikke midlene til åndelig produksjon. De er skrevet av lærere og akademikere som i sin situasjon står nærmere den herskende klassen, kapitalistklassen, enn arbeiderklassen, og som i sin livsstil står mer eller mindre fjernt fra produksjonen. Deres materielle situasjon gjør dem stort sett ute av stand til å begripe arbeidsfolks faktiske ufrie situasjon. Sjøl er de "frie", innafor anstendighetens mer eller mindre snevre grense (den borgerlige anstendigheten), og ser den borgerlige parlamentarismen, f.eks., som frihetens og rettferdighetens høgest mulige uttryksform. De har altså ingen grunn til å ha moralske skrupler når de - i

beste mening - indoktrinerer borgerlig ideologi (eller den kapitalistiske produksjonsformen sitt forsøk på å rettferdiggjøre seg sjøl) i de breie lag av folket.

Unntak finnes, og også dette har sine materielle årsaker. Disse er å finne i de vanskene som oppstår når et irrasjonelt og urettferdig system, kapitalismen, skal rettferdiggjøres. Så lenge en lærer holder seg til delene og ikke til helheten, ser tingene i verden isolert og uavhengig av hverandre og regner det som sjølsagt at verden går framover sakte og sikkert, vil han med den største sjelelige ro kunne fortsette sin virksomhet. Men om han ser tingene i verden i sammenheng, ser hvordan det ene virker inn på det andre og ser at historia hittil alltid har vært preget av voldsomme omveltninger, omveltninger hvor den gamle herskende klassen blir frarøvet sin makt og en ny klasse har etablert seg som den herskende, da vil han ikke uten videre gjøre jobben sin slik det ventes av en lærer, dvs. tjene den herskende klasse ved å formidle dens snevre og utilstrekkelige verdensbilde.

Vi har i dag allmenn skoleplikt, derfor må nødvendigvis en del av elevmassen i de høgere skoler og størstedelen i grunnskolen være barn av arbeidsfolk. Disse vil alle i større eller mindre grad stå fremmed ovafor

en del av det verdensbildet de blir forelagt på skolen, men siden de kommer dit i svært ung alder, er det neppe vanskelig å få dem til å akseptere det med mer eller mindre strev. Barn fra borgerskapet og småborgerskapet vil på en helt annen måte ta dette verdensbildet til seg som sitt eget, og om de ikke er særskilt dårlig utstyrt med intelligens, går det dem vel, og de får gå lenge på skole.

Kort sagt avhenger barnas sjanser til å bli akademikere av deres klassebakgrunn, og om de på tross av et "dårlig utgangspunkt" likevel lykkes, vil de lykkes i den grad de har evnet å akseptere den borgerlige ideologien. Slagordet "Skolen borgerliggjør arbeiderbarna" har sin klare relevans, men forholdet kan ikke oppheves uten at borgerskapet opphører å være den herskende klassen, altså: forutsetningen er en frigjøring av arbeiderklassen - den proletariske revolusjon.

Med dette som bakgrunn kan vi nå se en av de grunnleggende årsakene til den ulike og urettferdige fordeling av artianere. Urettferdig også i borgerlig forstand så lenge de ikke er i stand til å rettferdiggjøre forholdet ved å bevise at arbeiderbarn fra fødselen av er særlig dårlige, eller dårligere utstyrt enn borgerskapets sønner og døtre, med intelligens.)

2

Den urettferdigheten vi finner i artianer-fordelinga finner vi igjen i forsterket grad på universiteter og høgskoler. Undervisningas klassekarakter finner vi også igjen, og i forsterket grad. På den tekniske høgskolen er fagenes klassekarakter ikke alltid like lett å gjennomskue. Matematikk, fysikk og andre grunnleggende fag kan like lite som kjemi og elektroteknikk som fag i sin alminnelighet

føres tilbake til spesielle klasseinteresser. All kunnskap som eksisterer i dag er kunnskap som vil komme det arbeidende folk til nytte etter en sosialistisk omveltning, slik som det i dag er til nytte for det kinesiske folk i deres oppbygging av sosialismen. Men all kunnskap har i sin anvendelse og sin utvikling primært tjent en klasse, den herskende.

Derfor er det ikke fagene i seg sjøl som avslører den tekniske undervisningas klassekarakter, men fagenes nytte, anvendelsen av kunnskapen. Dette har to sider. For det første vil det eneste rasjonelle motivet for å tilegne seg kunnskap være det å kunne selge den, selge den som arbeidskraft til industrien eller til en teknisk-vitenskapelig anstalt, vel og merke under kapitalismen. Dette vil sjølsagt prege studentens holdning til stoffet. Den andre sida er kjøperne, arbeidskjøperne som i dag er de som stiller krava til varen de skal kjøpe. ingeniørene, eller rettere sagt, ingeniørenes arbeidskraft. Dette vil sjølsagt prege undervisningas karakter, eller kvalitet.

"Det" (borgerskapet) "tilintetgjorde i det hele tatt det naturgittet i den utstrekning dette er mulig på arbeidets område og oppløste alle naturgittet forhold i pengeforhold", skriver Marx i "Den tyske ideologi". Det naturgittet, her kampen for produksjonen og kampen for vitenskaplige eksperimenter, naturgitt i den forstand at det er en forutsetning for menneskenes eksistens som sosialt individ, er omgjort i pengeforhold, i bytteveidi. Bytteverdien er blitt det primære, nytteverdien er sekundær, men sjølsagt ei forutsetning.

Igjen må vi gå tilbake til ideologien som rettferdiggjøring av de herskende produksjonsforholda. Så lenge en uten videre aksepterer pengeforhold som det eneste grunnlag for livsinnhold, for å si det banalt, vil alt gå knirkefritt. Men om en begynner å studere det som blir produsert, og måten det blir produsert på, på den ene sida, og eiendomsforholda, beherskelsen av produksjonsresultatene på den andre sida, vil en miste noe av roen og saligheten og gripes av et såkalt ubehag. Dette er første trinn på vegen mot erkjennelsen av det grunnleggende urettferdige i den kapitalistiske produksjonsmåten. Går en videre og sammenfatter inntrykkene; ser

dem i deres innbyrdes sammenheng, vil en nå til en rasjonell forståelse av det tilsynelatene irrasjonelle i at jorda forgiftes, at mennesker sulter i hjel og vaskepulver kan kjøpes i hundre forskjellige pakninger, og dermed vil en i "beste" fall bli en dårlig ingeniør og i "vørste" fall bli en god revolusjonær.

Slagordet "studentmakt" er i denne sammenheng uten relevans, like lite som "Universitets-demokrati". Universitet og studenter kan ikke eksistere uten å tjene en bestemt klasses interesser, den herskende klassen; den som behersker produksjonsmidlene. I Kina tjener undervisninga på de høgere læreanstaltene interessene til folket, ledet av proletariatet som der er den førende klassen; i Norge tjener den borgerskapet. En ingeniør bestemmer ikke hva som skal produseres. (Hvordan det skal produseres har han riktignok en viss innflytelse over, men bare i den forstand at det er tjenelig ut fra den primære logikken, størst mulig produksjon til minst mulig kostnader.) En ingeniør har heller ikke makt til å hindre at noe blir produsert uten å opphøre å være ingeniør. Arbeiderene er i en helt annen situasjon. De er direkte et produkt av den kapitalistiske produksjonsforma, skapt av denne og nøye forbundet med denne. Uten arbeidere kan kapitalisten ikke eksistere, men det omvendte forholdet er i høgste grad tenkelig! At en kapitalist kan være nyttig og nødvendig i det han har faglig kompetanse, (f.eks. handelshøysskolestudier bak seg) og spiller en rolle som organisator endrer ikke noe på dette forholdet. Om han tvinges til å opphøre å være kapitalist, d.v.s. blir frarøvet retten til å se produksjonsmidlene som sin private eiendom kan han fortsatt være organisator, om han trengs, altså gjøre nyttig arbeid, men da er han ikke lenger kapitalist, men lønnsarbeider i det han lever av utelukkende sitt eget arbeid og ikke lenger på andres. Slagordet må derfor

være "Arbeidermakt" og "proletariatets diktatur" (til erstatning for "borger skapets diktatur".)

Den oppmerksomme leser vil hit- til ha saknet en behandling av det som ble satt opp som emne, nemlig student- enes klassebakgrunn som grunnlag for deres holdning til studiet og sin framtidige situasjon. Det foregående har imidlertid vært et nødvendig ut- gangspunkt for en behandling av dette.

3

Av det foregående kan vi nå i hovedsak se følgende: Studentenes holdning til studiene og sin framtid- ige situasjon vil uansett klassetil- hørrighet være bestemt av den faktiske klassekarakteren til undervisninga. Ikke entydig bestemt, i den forstand at alle studenter uansett klassebak- grunn vil forholde seg likt til studi- ene, men bestemt ut fra det innbyrdes innbyrdes samvirke mellom diss to for- holda. "Det er de indre kreftene som gjør de ytre betingelsene operative", skriver Mao Tse-tung i "Om motsigel- sen". De ytre betingelsene er her studienes klassekarakter, som igjen følger av de foreliggende eiendoms- forholda til produksjonsmidler og produksjonsresultat. De indre kref- tene er studentenes sosiale bakgrunn, deres sosiale praksis. (Sosial praksis vil sjølsagt omfatte et utall av for- skjellige forhold, men den økonomiske situasjonen i hjemmet, foreldrenes økonomi og "sosiale status", må kunne anses å være en av de viktigste fak- torene, fordi denne ikke bare bestem- mer graden av materiell nød eller overflod, men også andre forhold som miljø osv. Noen detaljert utgreiing av dette skulle ikke være nødvendig.)

Slik kommer vi fram til at stud- entenes vilje og evne til å akseptere eller forkaste den borgerlige ideolo- gien grunner seg på samvirket mellom deres egen sosiale praksis og studien-

Uten en rasjonell forståelse av under- visningas primære hensikt og nytte, vil kjennskap til studentenes klasse- bakgrunn, til studentenes sosiale her- komst, være av liten verdi. Først med kjennskap både til dette og til det sosiale, økonomiske grunnlaget (basis) for tilegnelsen av kunnskap og beford- ring av kunnskap kan vi nå begripe sammenhengen og helheten; vi må kjenne delene for å forstå helheten.

es klassekarakter. Borgerskapets fri- hets- og likhetsidealer vil i større eller mindre grad framstå som det de er, som en avspeiling av den kapital- istiske produksjonsforma og et uttrykk for særinteressene til kapitalistklas- sen - alt etter hvor langt nede eller oppe på klassestigen en befinner seg. Men studentenes egen klassebakgrunn vil ikke aleine være den avgjørende: Studentenes relative frihet er større enn arbeiderklassens, og nettopp på grunn av dette vil studenter generelt, uansett klassebakgrunn lett bli offer for den feilaktige oppfatningen at friheten og likheten er allmenn, og slik miste dens klassekarakter av syne. En hver innskrenkning av studentenes frihet vil bidra til å svekke trover- digheten av denne løgnen om den klas- seløse friheten og likheten. Ottosen og andre lakeier for monopolkapitalen er oss til stadig hjelp.

Engels skriver i "Sosialismen fra utopi til vitenskap". "Den økende forståelsen av at de bestående sam- samfunnsinnretningene er ufornuftige og urettferdige er bare et tegn på at det i all stillhet er foregått en- dringer i produksjonsmetodene og bytteformene, og at samfunnsordningen som er tilpasset tidligere økonomiske forutsetninger, ikke lenger passer i de nye forholdene. Hermed er det sam-

forts. s. 26

ORGANISASJONSTEORI

et ledd i effektiviseringen av utbygtingen

Teknikk kan se ut som et upolitisk begrep, men er det ikke. Det er ingen som konstruerer maskiner i yr glede over konstruksjonens skjønnhet. De lages for å fylle en funksjon i en produksjonsprosess. Hvordan denne organiseres, hvilke behov den innrettes mot å oppfylle, det har ganske mye med politikk å gjøre. Teknikken må vi se på som en del av hele produksjonsprosessen.

I tillegg til vår tekniske utdanning lærer noen av oss her ved NTH hvordan man konstruerer, styrer og vedlikeholder den organisatoriske ramme om produksjonsprosessen i fag som Bedriftslære, Arbeidsledelse og organisasjonsteori. For å forstå hvilke interesser vi læres opp til å tjene, så må vi se på disse fagene, hva de inneholder og hvordan de anvendes.

Nyere organisasjonsteori har et utgangspunkt som ved første øyekast kan virke tiltalende. Man tar avstand fra tidligere organisasjonsteori fordi den ikke er i overensstemmelse med personlighetspsykologien. Man konstaterer at slik produksjonen er organisert, så er viktige personlige behov hos arbeiderne ikke oppfylt, behov som f. eks.:

- Behovet for et innhold i jobben som fordrer mer enn ren utholdenhet,
- behovet for å kunne lære noe i jobben,
- behovet for å kunne treffe beslutninger,
- behovet for å se sammenheng mellom arbeidet og omverdenen,
- behovet for å se at jobben er forenlig med en ønskelig fremtid.

Dette kan jo virke svært så humant. Men ved nærmere undersøkelse av teorien viser det seg at den tar utgangspunkt i de nåværende maktforhold innenfor bedriftene. Den forutsetter at det er mulig å lage en organisasjon som oppfyller både bedriftseiernes og arbeidernes behov. Eventuelle konflikter mellom disse behov ses det bort fra. Organisasjonsteoretikernes problem blir derfor: Hvordan skal vi skape lykkelige arbeidere uten å ta fra bedriftsledelsen makten og uten å minske eierenes profitt. Problemet er analogt med fengselsvesenets problem: Hvordan skaper man lykkelige fanger?

Denne formen for klassesamarbeid har man her i landet forsøkt å realisere gjennom noe som kalles Samarbeidsprosjektet, der bl. a. folk fra Institutt for industriell miljøforskning ved NTH har deltatt. Feltforsøk er foretatt ved Spikerverket, Norsk Hydro og Nobø fabrikker.

Samarbeidsprosjekt høres vakkert ut. I virkeligheten dreier det seg om å få arbeiderne til å "samarbeide" om gjennomføringen av beslutninger som de ikke har hatt noen innflytelse over. Dette betyr bare at man erstatter en synlig maktstruktur med en usynlig. For å forstå samarbeidsprosjektet må vi se på hvilke argumenter forskerne har brukt overfor bedriftsledelsen. Samarbeidsprosjektet og herunder opprettelse av såkalte "autonome grupper" innenfor bedriften skal frigjøre bedriftsledelsen fra intern styring og kontrollarbeid og vil sette ledelsen i stand til å fylle sin egentlige oppgave mer effektivt, d.v.s.

regulering av bedriftens/avdelingens grensebetingelser.

Bedriftsledelsenes holdning overfor prosjektet er forsåvidt klar og kan illustreres med en uttalelse fra produksjonsjefen ved Nobø: "Kan vi gi folkene større følelse av å styre seg selv, så la oss prøve noe nytt". Det er ikke snakk om å la folk styre seg selv, men om å gi dem en følelse av at de gjør det.

Ved Nobø fabrikker, avd. Hommelvik, har men ved en avdeling innført systemet med "autonome grupper" i produksjonen av varmeovner. Det er innført en fellesakkord, arbeiderne utfører forskjellige jobber etter et jobbrotasjonssystem. Arbeiderne planlegger selv dagens arbeid etter produksjonsordrene. Gruppen av arbeidere har altså overtatt et arbeide som før lå under driftsingeniøren. I flg. rapporten som Institutt for industriell miljøforskning har laget om forsøket ved Nobø gikk produktiviteten målt i antall ovner pr. time opp ca. 22% i løpet av en 30-ukers periode etter overgangen til den nye organisasjonsformen. Men overgangen til et nytt akkordsystem har ført til at arbeidernes lønn i samme periode steg med bare 12%. Samtidig har altså arbeidernes arbeidsområde øket. Det ubetalte arbeidet, profitten, har altså øket.

Det er klart at bedriftsledelsene ser med sympati på en organisasjonsform som gjør det mulig å utbytte arbeiderne sterkere, samtidig som den tar sikte på å gjøre arbeiderne tilfredse og snille.

Vi læres altså opp til å bruke vår teknikk innenfor et system der noen få sitter med den reelle makten over produksjonsmidlene og produksjonsprosessen, der det store flertall, arbeiderne, bare har noe de skal ha sagt så lenge de ikke går ut over ledelsens premisser, der arbeiderne inviteres til et "samarbeid" som stort sett består av manipulatoriske knep som tar sikte på å gi de ansatte en "følelse" av å ha noe å si, et "samarbeid" som bare tilslører de reelle maktforholdene i bedriftene, et "samarbeid" som benyttes til å øke utbygtingen av arbeid-erne.

Kjell Rabben.

LØNN, PRIS OG PROFITT (x)

Hva er verdien i en vare? For å finne svaret på dette, må vi først spørre oss: hva er den felles samfunns messige substans i alle varer? Det er arbeid. For å framstille en vare må det legges ned en bestemt mengde arbeid på den, eller inn i den. Hvis vi betrakter varene som verdier, så ser vi dem utelukkende under en eneste synsvinkel; som krystallisert samfunnsmessig arbeid. Derfor vil verdien av en vare forholde seg til verdien av en annen vare, slik som den arbeidsmengde som er fiksert i den ene forholder seg til den arbeidsmengde som er fiksert i den andre.

La oss gå ut ifra at $3m^3$ tømmer og 40hl. kull er like verdier, fordi de er krystalliseringer av like mengder gjennomsnittsarbeid. Når vi på denne måten bestemmer den relative verdien av kull og tømmer, sier vi da noe om gruvearbeidernes og tømmerhoggernes lønninger? Ikke det minste. Vi lar det være helt uavgjort hvordan deres ukearbeid blir betalt. Den arbeider hvis arbeid blir legemliggjort i $3m^3$ tømmer, får kanskje ei lønn som tilsvarende 1 mens gruvearbeideren får 10 hl. kull. Eller, om vi går ut ifra at deres lønninger er like, kan de allikevel avvike i alle mulige forhold fra verdien av de varer de har framstilt. Deres lønninger kan selvsagt ikke overstige verdien av de varer de har framstilt,

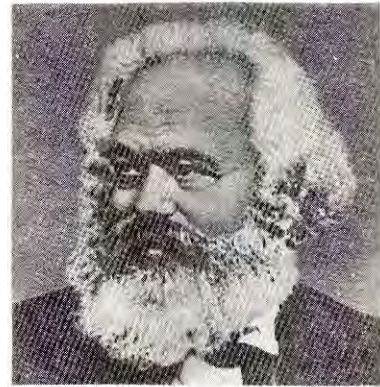
men kan være lavere i alle mulige grader. Lønningene begrenses derfor av produktens verdi, men verdien av produktene begrenses ikke av lønningene.

Når vi skal beregne en vares bytteverdi, må vi til den sist anvendt arbeidsmengde, legge til arbeidsmengden som tidligere er nedlagt i varens råstoff, samt (arbeids)verdien av de arbeidsmidler, redskaper, maskiner og bygninger som anvendes eller nedslites under produksjonen.

Når verdien av en vare bestemmes av den arbeidsmengde som blir brukt for å framstille den, kunne man derav dra den slutning at jo latere og mer klosset noen er, dess mer verdifull blir den varen han framstiller. Men her kommer begrepet "samfunnsmessig arbeid" inn. Dette begrepet innebærer den arbeidsmengde som er nødvendig for å produsere en vare under en gitt samfunnstilstand. For å ta et eksempel:

Da dampvevstolen tok opp konkurransen med håndvevstolen i England, behøvde en bare å bruke halvparten av den tidligere arbeidstiden for å gjøre en gitt mengde garn om til en meter bommulstøy. Den arme håndstolveveren måtte nå arbeide opptil 20 timer i døgnet istedet for de 10 han hadde arbeidet før. Likevel representerte hans 20 timers arbeidsdag nå bare 10 samfunnsmessige arbeidstimer, dvs. 10

x) Artikkelen er en sammenfatning av Karl Marx's hefte: "Lønn, pris og profitt."

arbeidstimer som var samfunnsmessig nødvendig for å gjøre en viss mengde garn om til stoffer og tøy.

Prisen gir uttrykk for den relative bytteverdien mellom varene, og den vil over en viss tidsepoke tendere mot å være identisk med en vares verdi, fordi vi har sett at prisen varierer i takt med det samfunnsmessige arbeidet som skal til for å produsere varen. (Monopoler og truster kan imidlertid opprettholde en situasjon der det er en differens mellom pris og verdi f. eks. gjennom å regulere tilbudet). Når vi nå har slått fast at varene selges til sine respektive verdier, vil det være feilaktig å tro at profitten vanligvis skriver seg fra en "overpris" på varene, eller ved at en selger dem til en pris som ligger over deres verdi.

For å kunne forstå hvordan profitten oppstår i det kapitalistiske samfunnet, må man analysere arbeidets verdi, eller rettere sagt arbeidskraftens verdi; Som en hver annen vare bestemmes dens verdi av den arbeidsmengden som er nødvendig for å framstille den. Et menneskes arbeidskraft eksisterer bare i dets levende person. Foruten den mengden av livsfornødenheter som er nødvendig for et menneskes egen eksistens, trenger mennesket ekstra livsfornødenheter for å kunne livnære sin familie. Dessuten må det bruke enda en mengde ver-

dier til å utvikle sin arbeidskraft og tilegne seg en viss dyktighet.

Arbeidskraftens verdi bestemmes altså av verdien av de livsfornødenheter som er nødvendig for å produsere, utvikle, opprettholde og forplante arbeidskraften.

PRODUKSJON AV MERVERDI

Sett nå at framstillingen av de livsfornødenheter som en arbeider daglig trenger, krever 4 timers gjennomsnittsarbeid. Videre la oss anta at 4 timers arbeid er legemliggjort i en gullmengde som er verdt 40 kr. Da ville 40 kr. være prisen på eller det pengemessige uttrykk for dagsverdien av denne mannens arbeidskraft. Hvis han da arbeidet 4 timer om dagen, ville han daglig produsere en verdi som var tilstrekkelig til å kjøpe gjennomsnittsmengden av de eksistensmidler han til daglig må ha, eller til å eksistere som arbeider.

Men mannen er lønnsarbeider. Han må derfor selge sin arbeidskraft til en kapitalist. Hvis han selger den for 40 kr. om dagen eller 240 kr. i uka, selger han den til dens verdi. La oss anta at han er spinner. Ved å arbeide 4 timer om dagen, tilfører han bomullen en verdi av 40 kr. I dette tilfellet vil ingen merverdi eller merprodukt komme kapitalisten til gode.

Men ved at kapitalisten betaler dags- eller ukeverdien av spinnerens arbeidskraft, har han skaffet seg rett til å bruke denne arbeidskraften hele dagen eller hele uka. Han kommer derfor til å la ham arbeide f. eks. 8 timer om dagen. Utover de 4 timer som trengs til å erstatte hans lønn eller verdien av hans arbeidskraft, må han arbeide 4 timer til, som kan kalles merarbeidstimer, og dette merarbeidet blir legemliggjort i merverdi og merprodukt. Spinneren vil, ut i fra det som tidligere er nevnt, tilføre bomullen en verdi av 80 kr. i løpet av en 8 timers arbeidsdag, og følgelig vil han produsere større mengder med garn.

Mot å forskuttere 40 kr. får kapitalisten således 80 kr. tilbake, for han forskutterer en verdi der 4 timers arbeid er krystallisert, men får tilbake en verdi der 8 timers arbeid er krystallisert. Merverdiraten kommer derfor til å være avhengig av det forhold i hvilket arbeidsdagen blir forlenget utover den tid da arbeideren bare ville reprodusere verdien av sin arbeidskraft (eller erstatte sin lønn).

HVORDAN PROFITT OPPSTÅR VED Å SELGE EN VARE TIL DENS VERDI

La oss gå ut fra at 8 timers gjennomsnittsarbeid inneholder en verdi av 80 kr. Vidre la oss anta at arbeidets verdi utgjør 40 kr. eller produktet av 4 arbeidstimer.

Om videre råmaterialer, maskiner osv. som blir brukt til en bestemt vare, representerte 16 timers gjennomsnittelig arbeid, ville varens

verdi utgjøre 160 kr. Om dessuten arbeideren føyde 8 arbeidstimer til disse produksjonsmidlene, ville de 8 timene representere en ytterligere verdi på 80 kr. Produktets verdi ville derfor utgjøre 24 timer legemliggjort arbeid og være lik 240 kr. Men da lønnen som betales til arbeideren bare utgjør 40 kr., vil kapitalisten ikke behøve å betale noe vederlag for de 4 timers merarbeid, som arbeideren har utført og som legemliggjøres i vareverdien. Ved å selge varen til 240 kr. vil kapitalisten realisere en verdi av 40 kr. som har ikke bar betalt noe vederlag for. Disse 40 kr. vil utgjøre den merverdi eller den profitt han stikker i lomma.

Kapitalisten vil følgelig ikke få denne profitten på 40 kr. ved å selge varen til en pris som overstiger dens verdi, men ved å selge den til dens virkelige verdi.

En vares verdi bestemmes av den totale mengde arbeid som den inneholder. Men en del av det arbeid som varen inneholder, er betalt arbeid, en annen del er ubetalt arbeid.

Om kapitalisten derfor selger varen til dens verdi, som er krystallisering av den totale mengde arbeid som er nedlagt i den, må han nødvendigvis selge den med profitt!

Tord Løfwander

STUDENTBEVEGELSENS STRATEGI

Det fins ingen enkelt årsak til det voldsomme oppsvinget i den progressive studentbevegelsen de siste åra. Studentbevegelsens oppsving er en del av det almenne revolusjonære oppsvinget i verden, hvis årsaker er nøye knytta sammen med kapitalismens og imperialismens indre krise, med imperialismens tårnhøye forbrytelser i de koloniale og halvkoloniale landa, etc. Det vietnamesiske folkets kamp mot USA-imperialismen har vist at folkekrigen og folkets kamp er uovervinnelig. Dette har vært et militant og styrkende eksempel for verdens folk. Gjennom kulturrevolusjonen i Kina har det kinesiske folket, under ledelse av kamerat Mao Tse-tung, avvist og nedkjempa de toppfolka i parti og stat som ville slå inn på en kapitalistisk vei. Særlig gjennom den kineseske kulturrevolusjonens kamp mellom de to veiene, den proletære og den borgerlige veien, er det trukket en klar skillelinje mellom marxismen-leninismen og revisjonismen i verden, mellom Folkets Kina og kamerat Mao Tse-tung på den ene sida, og den sovjetrevisjonistiske Kreml-juntaen på den andre sida. Denne skillelinja har betydd svært mye for den revolusjonære bevegelsen i verden, gjennom den kinesiske kritikken har det vært lett å forstå sovjetrevisjonismens avskyelige karakter.

Dette er sentrale punkter i det revolusjonære oppsvinget som har prega verdenssituasjonen de siste åra.

Når en skal vurdere den progressive studentbevegelsens karakter, dens plass innafor den almenne revolusjonære bevegelsen, dens strategi, etc., må en

ha ei forståing av studentenes klasse-messige stilling i det kapitalistiske samfunnet. Hvor står studentene i forhold til produksjonen, til produksjonsmidlene, til den herskende klassen, til arbeiderklassen?

Studentene er ingen ensarta gruppe. Noen kommer fra storborgerlig miljø og skal f. eks. arve et familieforetak. Andre kommer fra arbeidermiljø og har det knapt økonomisk, må stadig låne i banken, etc. Noen har utsikter om innbringende og feite stillinger høgt oppe i produksjonsliv eller byråkrati etter utdanninga, mens andre har mer beskjedne utsikter. (f.eks. fare for arbeidsløshet)

Ei undersøking av studentmassenes klassedrag må derfor ha som utgangspunkt både studentenes klassebakgrunn og deres potensielle, framtiidige kassetilhørighet. En må både spørre seg hvor studentene kommer fra og hvor de skal hen.

Stort sett hører studentene til småborgerskapet, med muligheter til å svinge seg opp i klassemessig forstand gjennom studiene. Men det kan aldri bli mer enn en liten del av studentmassene som havner i storborgerskapets glisne rekker, enten som kapitaleiere eller som toppfolk i administrasjonsapparatet i privat industri eller finans, eller som deler av det lille øverste skiktet i den kapitalistiske statens avdelinger (f.eks. generaler, riks- og stats advokater, etc.) Disse siste har sine interesser så nært knytta til kapitalen og til det herskende systemet at de må regnes som en (spesiell) del av storborgerskapet.

Den virkelige store delen av studentmassene havner i småborgerlige lag i samfunnet: i lav- og mellom-sjiktet av monopolkapitalens adminstrasjonsapparat og byråkrati (både i det statlige og det private), som forskere, som lektorer og lærere i den borgerlige statens undervisningsvesen, etc. Alt sammen folk som selger arbeidskrafta si for lønn, og som derfor har (mer eller mindre) sterke proletære drag i tillegg til småborgerskapets klassiske ønske om, og små sjanser til å karre seg oppover mot toppen av samfunnsstigen. En liten del av studentene etablerer seg dessuten som små private næringsdrivende, eks. , leger, advokater, arkitekter, etc. Dette er også et klassisk småborgerlig sjikt.

Et viktig trekk innafor den nåværende kapitalismen er den framvoksende tendensen til arbeidsløshet blant akademikerne. Foreløpig merkes denne tendensen mye klarere i Sverige enn her. Den norske kapitalismen bærer imidlertid i seg de samme tendensene som den svenske, tendensene slår bare tidligere ut i full blomst i Sverige. Dette trekket ved utviklinga kan komme til å virke proletariserende på studenter og akademikernes klassesdrag. Isamme retning vil det "nye" skattesystemet (jfr. Sandberg- komiteens innstilling) virke. Studentenes (jamt over lever de på lån) og akademikernes økonomiske situasjon vil, likedan som for resten av lønnstakerne bli undergravd.

Vi har altså konstatert at studentmassene stort sett hører til småborgerskapet. Men vi har også konstatert at det er helt utillatelig å gå fram på en mekanisk måte når en undersøker studentenes klassemessig stilling, pga. de mange flertydige og motstridende trekk i studentenes situasjon.

Videre. Parolen om "studentmakt" blei de fleste steder kjørt fram tidlig i den progressive studentbevegelsens utvikling. Dette var en naturlig parole, en sjølsagt parole, ettersom studentbevegelsen fra først av var retta mot den borgerlige statsmaskinas reaksjonære studieopplegg, urimelig strukturering av studiene, utilstrekkelige organisasjoner som kunne fremme studentenes krav, etc.

Erteehvert har studentbevegelsen utvikla seg, og målsettinga har blitt å knekke det kapitalistiske samfunnet. Med ei sånn målsetting er parolen "studentmakt" en feilaktig strategisk parole, og studentbevegelsen de fleste steder er blitt klar over dette. For "studentmakt" er ikke en revolusjonær parole, det er ikke en parole som retter oppmerksomheten mot statsmaktas borgerlige karakter; det er ikke en parole som peiker på klassekampen, på nødvendigheten av å erstatte borgerskapets makt (gjennom den kapitalistiske statsmaskina) med arbeidermakt.

STUDENTBEVEGELSEN ER EN DEL AV HELE FOLKETS BEVEGELSE. OPPSVINGET I STUDENTBEVEGELSEN VIL UUNNGÅELIG FORÅRSAKE ET OPPSVING FOR HELE FOLKETS BEVEGELSE.

Mao Tse-tung (30. mai 1947)

Med "studentmakt" som ledende prinsipp er en ikke blitt klar over at bare arbeiderklassen står i ei sånn stilling i den kapitalistiske produksjonen at den kan lede en sosialistisk revolusjon og ei utvikling fram mot det klaaløse samfunnet. En er ikke blitt klar over at bare arbeiderklassen står i et uforsonlig motsetningsforhold til kapitalen, at arbeiderklassen er den framskredne klassen, den framskredne krafta, som skapes av kapitalismen og som i sitt historiske øyeblikk vil styrte kapitalismen og skape et nytt samfunn.

En må ikke glemme kinesiske kommunisters parole under kulturrevolusjonen: "ARBEIDERKLASSEN MÅ HA LEDELSEN I ALT"

Ettersom studentene stort sett ikke hører til arbeiderklassen, er "studentmakt" en parole som strategisk kan aksepteres av borgerskapet.

Den eneste parolen som duger, også for den progressive studentbevegelsen, er arbeidermakt.

Det fins ingen annen vei å gå for den progressive studentbevegelsen, der-som den på lengre sikt skal forsette å være progressiv, enn en allianse med og underordning under arbeiderklassens kamp mot monopolkapitalen.

Samtidig må studentene søke å avsløre statsmaktas grep over "studentenes" organisasjoner, gjennom pampevelde, byråkratiske regler, etc. Her i Trondheim står studentene uten en organisasjon som kan føre fram studentenes interessekrav på en skikkelig måte.

En slik organisasjon, Faglig studentfront- FSF, er oppretta ved Universitetet i Oslo. Dette er studentenes egen interesseorganisasjon, en organisasjon som må stole på egne krefter, men som samtidig har den fordel at den ikke kan styres hit og dit som den kapitalistiske staten ønsker det, men som derimot uttrykker de progressive studentenes interesser.

På lengre sikt kan ikke studentenes ved noe lærested greie å føre fram sine krav uten en aktiv interesseorganisasjon som de progressive studentene sjøl fullt og helt har makta over.

Føe å sammenfatte: Den progressive studentbevegelsen må altså arbeide etter to hovedrøtningslinjer:
1. Frigjøre "studentenes" organisasjoner fra den kapitalistiske statsmaktas kontroll eller opprette nye interesseorganisasjoner for studentene dersom det ikke viser seg mulig å bygge på de gamle.
2. Samordne studentenes interesselamp med arbeiderklassens og andre undertrykte lag av folkets kamp mot kapitalmakta. Dette siste betyr sjølsagt at studentenes interessekamp må underordnes arbeiderklassens revolusjonære ledelse.

Einar Bratseth

V. I. LENIN

Den proletariske revolusjon og renegaten Kautsky

Kautsky argumenterer slik:

(1) "Utbytterne har alltid utgjort et lite mindretall av befolkningen". Dette er utvilsomt rett. Om vi går ut fra dette, hva skal vi da si? Vi kan argumentere på et marxistisk, sosialistisk vis og vil da gå ut fra forholdet mellom de utbyttede og utbytterne. Eller vi kan argumentere på et liberalt, borgerlig-demokratisk vis og gå ut fra forholdet mellom flertall og mindretall.

Om vi argumenterer marxistisk må vi si: Utbytterne vil nødvendigvis forme staten til et redskap for sitt klasseherredømme over de utbyttede. (Vi snakker her om demokrati, altså om en av statsformene.) Så lenge det er utbytterne som styrer over flertallet vil dermed den demokratiske staten være demokrati for utbytterne. En stat for de utbyttede vil skille seg grunnleggende fra en slik stat: Den må være et demokrati for de utbyttede, og et middel til å undertrykke utbytterne. Undertrykkelse av en klasse betyr ulikhet for denne klassen, dens utelukkelse fra demokratiet.

Om vi argumenterer på et liberalt vis, må vi si: Flertallet bestemmer, mindretallet adlyder. De som ikke adlyder blir straffet. Mer er det ikke å si. Vi trenger ikke å si noe om statens klassekarakter i sin allminnelighet, eller om "rent" demokrati i enkelthet, fordi dette er utenom saka. For en majoritet er en majoritet, og en minoritet er en minoritet. Et kilo kjøtt er et kilo kjøtt, og det er det hele.

Og nettopp slik argumenterer Kautsky. (2) "Hvorfor må proletariatets diktatur anta, og nødvendigvis anta en form som er uforenlig med demokrati?" Så følger en særskilt detaljert og meget pratsom for-

klaring, støttet på et sitat fra Marx og valgresultatene fra Paris Kommunen som viser at proletariatet er i flertall. Konklusjonen blir: "Et styre som har så sterke røtter hos massene har ikke noen som helst grunn til å begrense demokratiet. Det kan ikke alltid avstå fra vold om vold er nyttet for å undertrykke demokratiet. Vold kan bare møtes med vold. Men et styre som vet det har massene i ryggen vil nytte vold bare for å beskytte demokratiet og ikke til å ødelegge det. Det ville simpelthen være sjølmord om det avskriver sin mest pålitelige grunnvoll - allmenn stemmerett, kilden til all moralsk autoritet."

Som vi ser har forholdet mellom de utbyttede og utbytterne forsvunnet i Kautsky's argumentasjon. Det som er igjen er bare flertall generelt, mindretall generelt, demokrati generelt, det "rene demokrati" som vi kjenner igjen fra tidligere.

Og alt dette, legg merke til det, er sagt i samband med Paris-kommunen! For å gjøre dette klart skal vi sitere Marx og Engels for å vise hva de sa om emnet diktatur, i samband med Paris-kommunen:

Marx: " - - Når arbeiderne setter sitt revolusjonære diktatur i stedet for borgerskapets diktatur - - for å bryte ned borgerskapets motstand - - skaper arbeiderne en revolusjonær og forbigående stat - - "(1)

Engels: " - - om det seirende parti" (i en revolusjon) "ikke vil ha kjempet for-gjeves, må det opprettholde sitt (nyvunne) herredømme ved hjelp av den terror som deres våpen inngyder i de reaksjonære. Ville Paris-kommunen ha vart en eneste dag om den ikke hadde gjort bruk av den myndighet som det væpnede folket øver over borger-

skapet? Skulle vi ikke i stedet bebreide dem at de ikke brukte dem fritt nok? - - "(2)

Engels: "Og, fordi staten bare er en overgangsinstitusjon som blir brukt i kampen, i revolusjonen, for å holde motstanderne nede, er det bare tøv å snakke om en fri folke-stat: Så lenge proletariatet fremdeles bruker staten, bruker de den ikke i frihetens interesse, men for å holde motstanderne nede, og så snart det blir mulig å snakke om frihet, vil staten som stat opphøre å eksistere.. - - "(3)

Kautsky er like fjernt fra Marx og Engels som jorda fra himmelen, som en liberaler fra en proletarisk revolusjonær. Det rene demokrati og enkle "demokrati" som Kautsky snakker om er bare en omskrivning av "den frie folke-stat", altså reint tøv. Kautsky spør like lærd som enhver lærd seminarist, eller like uskyldig som ei ti år gammel skolejente: "Hvorfor trenger vi diktatur når vi har flertallet?" Og Marx og Engels forklarer:

- - For å bryte ned borgerskapets motstand;
- - for å skremme de reaksjonære;
- - for å opprettholde det væpnede folkets myndighet over borgerskapet;
- - for at proletariatet skal kunne holde sine fiender nede med makt.

Kautsky forstår ikke disse forklaringene. Innfanget av demokratisk "renhet", blind for dens borgerlige karakter hevder han "konsistent" at majoriteten, siden den er en majoritet verken trenger å "bryte ned motstanden" fra mindretallet, eller å "holde den nede med makt" - det er tilstrekkelig å undertrykke tilfeller av trusel mot demokratiet. Innfanget av demokratiets "renhet" begår Kautsky uomgjengelig den samme feil som alle borgerlige demokrater alltid begår, nemlig, han forveksler formell likhet (som bare er en løgn og kynisme under kapitalismen) med virkelig likhet. Godt gjort!

De utbyttede og utbytterne kan ikke være like.

Denne sannheten er, selv om den kan være ubehagelig for Kautsky, det grunnleggende innhold i sosialismen.

En annen sannhet: Det kan ikke finnes noen virkelig, faktisk likhet før alle muligheter til en klasses utbytting av en annen er blitt fullstendig fjernet.

Utbytterne kan bli overvunnet i et eneste slag i tilfelle av en vellykket oppstand i sentrum eller et opprør i hæren. Men bare i helt spesielle og sjeldne tilfeller kan utbytterne bli overvunnet i et eneste slag. Det er umulig å ekspropriere alle godseiere og kapitalister i et land av noen størrelse i et slag. Videre vil ekspropriasjon alene som en lovlig eller politisk handling ikke avgjøre saka på lang sikt, fordi det er nødvendig å fjerne gods-eierne og kapitalistene reelt, å skifte ut deres ledelse av fabrikker og institusjoner med en annen, forskjellig ledelse, arbeidernes virkelige ledelse. Det kan ikke være noen likhet mellom utbytterne - som i mange generasjoner har hatt fortrinn på grunn av sin utdanning, sitt liv i overflod og sine vaner - og de utbyttede som i stor utstrekning til og med i de mest framskredne og mest demokratiske borgerlige republikker er holdt nede, tilbakestående, uvitende, underkuet og splittet.

I lang tid etter revolusjonen vil utbytterne utvilsomt ha glede av en lang rekke praktiske fordeler: De vil fremdeles ha penger (siden det er umulig å fjerne pengene straks); bevegelig eiendom - knapt verdt å ta i betraktning; de vil fremdeles ha forskjellige forbindelser, gamle vaner med å organisere og lede, kjennskap til ledelsens "hemmeligheter" (metoder, midler og muligheter), overlegen utdanning, nære forbindelser med høgt utdannet teknisk personell (som lever og tenker som borgerskapet), en langt bedre kjennskap til krigskunsten (dette er særskilt viktig), osv.

Om utbytterne blir slått ned bare i et land - og dette er sjølsagt det vanligste, siden en revolusjon i flere land samtidig er en sjelden unntakelse, vil de fremdeles forbli sterkere enn de utbyttede, fordi utbytterne har svært omfattende internasjonale forbindelser. At en del av de utbyttede fra den minst framskredne delen av bøndene, handverkerne og liknende grupper kan komme til å følge utbytterne er blitt bevist av alle revolusjoner hittil, også Kommunen. (For det

Artikkelen er et utdrag fra Lenins bok "Den proletariske revolusjon og renegaden Kautsky" skrevet i oktober - november 1918. Boka er i hovedsak en tilbakevisning av Kautskys pamflett "Den proletariske revolusjon." (Wien 1918).

Lenin skriver i forordet til boka så:

"Kautskys pamflett er et lysende eksempel på Den andre internasjonals ytterste skjendige fallit; en fallit ærlige sosialister i alle land har snakket om i lang tid. Den proletariske revolusjon er nå blitt en nærliggende mulighet i en rekke land, og dermed er en undersøkelse av Kautskys forraderiske forvregning og fullstendig fornekning av marxismen blitt absolutt nødvendig."

var også proletarerer blant Versaillesstyrkene, noe den "lærde" Kautsky har "glømt".

Å innbille seg under disse forhold at en revolusjon av noen som helst betydning skulle være avgjort ganske enkelt ved forholdet mellom flertall og mindretall, det er toppen av dumhet, den tåpeligste fordom hos en ordinær liberaler, et forsøk på å bedra massene ved å skjule for dem en velgrunnet historisk sannhet. Den historiske sannhet er at i en hver revolusjon av betydning vil en lang, hard og desperat motstand fra utbytterne, som i flere år framover vil beholde viktige praktiske fordeler ovenfor de utbyttede, være regelen. Utbytterne vil aldri - unntatt i den sentimentale fantasien til den sentimentale Kautsky - komme til å underkaste seg avgjørelsene til det utbyttede flertallet uten å prøve å gjøre bruk av sine fordeler i en siste desperat kamp, eller i en rekke kamper.

Overgangen fra kapitalismen til kommunismen representerer en historisk epoke. Før denne epoken er over vil utbytterne uten tvil nære et håp om å vinne tilbake det tapte, og dette håpet vil forvandles til et forsøk på å vinne det tilbake. Etter at de for første gang er slått på alvor, vil de slagne utbytterne, som aldri hadde tenkt seg at de kunne bli slått, som aldri hadde trodd det var mulig, kaste seg med mangedoblet energi, med vill forbitrelse og voksende hat ut i en kamp for å gjenvinne "paradiset" som er tatt fra dem, på vegne av sine familier som levde et godt og behagelig liv og som nå er dømt til undergang av den "jamne hop" (eller av

den "jamne" arbeidskrafta). I følge med de kapitalistiske utbytterne kommer de breie lag av småborgerskapet, som fra tiårs historisk erfaringer er kjent som nølere og vaklere. En dag følger de proletariatet, en annen dag blir de skremt av vanskene i revolusjonen. De blir slått av panikk første gang arbeiderne blir beseiret, eller halveis beseiret. De blir redde, løper klynkende omkring uten mål og farer fra den ene leiren til den andre - akkurat som våre mensjeviker og sosialrevolusjonære.

Under disse forhold må det en uendelig dumhet og bunnløs spissborgerlighet til for å kunne snakke om flertall og mindretall, om rent demokrati, om at diktatur er unødvendig og om likhet mellom utbytterne og de utbyttede! I en tid som denne, i en epoke med desperat, hissig krig, da historien har satt spørsmålet om hvorvidt årgamle eller tusenårgamle privilegier skal bestå eller ikke bestå på dagsordenen!

- (1) Karl Marx, "Der politische indifferenzismus".
- (2) Frederick Engels, "Om Autoriteten"
- (3) Frederick Engels, "Brevet til August Bebel", 18.-28. mars 1875.

REVOLUSJONENS RØST

Gi mig de rene og ranke, de faste og sterke menn,
de som har tolmød og vilje og aldri i livet går hen
og selger min store tanke, men kjemper til døden for den.

Gi mig de kolde og kloke, men kjenner min virkelighet.
Bedre enn mange som sier de tror, trenger jeg noen
som vet.
Intet er mere som skrift i sand enn løfter om kjærlighet.

Gi mig de bitre og steile, som ikke har frykt i sitt blikk.
Gi mig de gudløse stolte, som ikke har trang til mystikk,
men dristig vil skape en himmel her efter sin egen skikk.

Gi mig de brendende hjerter, som aldri gir tapt for tvil,
som aldri kan kues av mismot og trues av sorger til hvil,
men møter hver seier, hvert nederlag med det samme
usårlige smil.

Ja gi mig de beste blandt dere, og jeg skal gi dere alt.
Ingen kan vite før seiren er min hvor meget det virkelig
gjaldt.
Kan hende det gjelder å redde vår jord. De beste blandt
dere er kalt.

Rudolf Nilsen

ØISTEIN JOHANSEN:

Borreagaards cellulosefabrikk i Brasil

Jeg vil i denne artikkelen ta utgangspunkt i en redegjørelse Borregaard sjøl har gitt ut, "Borreagaards cellulosefabrikk i Brasil", et lite, delikat hefte på 12 sider.

Publikasjonen er et framragende eksempel på den kapitalistiske produksjonsmåtenes strev med å rettferdiggjøre seg sjøl, med å framstille det irrasjonelle som rasjonelt og allmenntjenelig, kort sagt: borgerlig ideologi. I det følgende vil jeg ta fram noen av de viktigste sidene av saka slik den framstilles av Borregaards ideologer og forsøke å avdekke virkeligheten som skjuler seg bak ordbruken.

1. Om Borregaards mål i Brasil.

Innledningsvis presenterer Borregaard-ideologene følgende:

MÅLET

Borreagaards mål i Brasil er dobbelt. Vi vil bygge et sunt og levedyktig foretagende i et land der vår lange erfaring i treforedling får et nytt virkefelt på basis av tidligere lite utnyttede virkesressurser. Men den spesielle omstendighet at en del av foredlingen av Brasil-virket mest økonomisk kan foregå i den bestående cellulosefabrikk ved Borregaard Fabrikker bringer også vår produksjon av dissolvingcellulose i Sarpsborg over fra defensiven til offensiven. Som et integrert ledd i foredlingen av Brasil-virket vil Borregaard Fabrikker få ny konkurransekraft og styrket økonomi. Ingen av de mange prosjekter som Borregaards ledelse har vurdert i løpet av de siste år på treforedlingssiden har innebåret en slik kombinasjon av sterk konkurranseevne og økonomi, gode ekspansjonsmuligheter og dermed sikring av arbeidsplasser i Sarpsborg.

I faget Bedriftslære får vi lære at "analysen av problemene lettes imidlertid ved at man i første omgang går ut fra en rent økonomisk målsetting". Dette kan vi også trygt gjøre i dette tilfelle. Den tosidigheten som her pliktskyldigst påpekes, framtrer da merkelig ensidig. Det primære for Borregaard kan en vanskelig forestille seg å ha vært å bygge et foretak et eller annet sted i Brasil. Først når Borregaard er tvunget til en omlegging av produksjonsmåten av konkurransemessige årsaker har dette kommet på tale, og da som et alternativ vurdert mot andre ut fra rene lønnsomhetskriterier, nødvendigvis. Det primære har vært å styrke konkurransekraften og økonomien. Bygging av en bedrift i Brasil kommer som et svar på dette.

Sjøl legger Borregaard fram de grunnleggende årsakene til den påtvungne omleggingen slik:

Sulfittcellulosen tjener fortsatt et nyttig formål innenfor visse forbruksområder. Men nyere cellulose typer presser den stadig tilbake og gjør det med en konkurransekraft og en dynamikk som innebærer en trusel. Når vi ikke kan svare med ny ekspansjon i cellulosesektoren basert på norsk gran, skyldes det omkostningsnivået i Norge. Granen vokser langsomt, topografien er vanskelig, og transportavstandene er lange. Disse forhold sammen med et relativt høyt lønnsnivå har alvorlig redusert norsk sulfittcelluloses konkurransekraft i utlandet. I likhet med flere av våre kolleger i Norden har vi derfor sett oss om etter nytt grunnlag for sikring av selskapets vekst og av vår rolle i Sarpsborg-distriktets økonomi.

I Brasil finner en helt andre forhold, nærmest de motsatte. Lønnsnivået som i Norge er uanstendig høyt ut fra Borregaards vurderinger er på et rimelig lavt nivå i Brasil. Råvareprisene er lave

og det generelle kostnadsnivået likeså. Slik sett er sammenhengen klar nok og Borregaard har heller ikke lagt skjul på dette. Etter å ha sett seg om etter et nytt grunnlag for sikring av ekspansjonen, har de funnet Brasilprosjektet som det mest lønnsomme.

Det nye grunnlaget er i korte trekk det følgende:

Den arbeids- og råstoffintensive delen av produksjonen legges til Brasil hvor kostnadsnivået er vesentlig lavere enn i Norge og Vesteuropa forøvrig. Kostnadene vil dermed kunne senkes vesentlig under de nåværende, mens den reelle verdien (bytteverdien) av det produserte vil være uendret i det råstoffet skal inngå i produksjon for det vesteuropeiske marked. Transportkostnadene vil komme i tillegg, men dette vil for det første på langt nær oppveie de reduserte framstillingskostnadene, for det andre vil det komme norske skipsfartinteresser til gode, nærmere bestemt A/S Borgstad som også har tegnet aksjer i Brasilforetaket).

Denne sida av saka betegnes i borgerlig ideologi økt konkurranseevne. Økt konkurranseevne betyr altså: Å produsere varene med lavere kostnader enn konkurrentene på det samme marked. Om dette skjer ved mer rasjonell teknologi eller med en ny organisering av produksjonen er likegyldig, i begge tilfeller oppnås det samme, nemlig muligheten til å ekspandere ved å erobre en større del av markedet via en prissenkning som ikke nødvendigvis vil stå i forhold til de reduserte kostnadene, spesielt ikke så lenge Borregaard har enerett (monopol) på denne produksjonsmåten.

Av økt konkurranseevne følger videre styrket økonomi: Varene selges til en pris høyere enn deres individuelle verdi men nær deres markedsverdi. Den styrkede økonomien i dette tilfellet skriver seg fra skillnaden i kostnadsnivået i landet hvor produksjonen foregår og i landet hvor varene omsettes.

For videre å kunne rettferdiggjøre denne omlegginga trekkes begrepet "sikring av arbeidsplassene" inn. Bak dette skjuler det seg følgende: Ved Borregaards fabrikk i Sarpsborg, foredlingsleddet i det planlagte prosjektet, er det en kapitalintensiv drift hvor utleggene til for-

edling av cellulose domineres av fast kapital, mens den variable kapital, arbeidskrafta representerer en beskjeden andel.

En slik høgt oppdrevet teknisk prosess vil produsere flere enheter med mindre arbeid. Om bedriftens andel på markedet er gitt vil derfor en øking av produktiviteten faktisk måtte bety en reduksjon av arbeidskrafta, av sysselsettinga i denne bedriften. Arbeidsplassene er truet. For å unngå de ubehagelighetene som følger med dette, må bedriften enten søke å øke sin andel på markedet, altså redusere prisene, eller finne andre utveger til å kompensere det tap det vil innebære å holde den samme arbeidsstokken sysselsatt. En øking av produktiviteten er sjølsagt basert på ønsket om å kunne produsere billigere, og helst billigere enn konkurrentene. Men Borregaard er i en slik situasjon at dette ikke har vært mulig på grunn av det høge kostnadsnivået i Norge. Råvareprisene ser ut til å ha vært bestemmende og hensynet til sysselsettinga er neppe det primære. Imidlertid har det planlagte Brasilprosjektet gjort det økonomisk mulig å ta slike "hensyn", da dette muliggjør en ekspansjon.

2. Borregaard og Stortinget.

Det jeg her har lagt fram er ikke ukjent i den borgerlige leir. I Dagbladet 31.1.69 heter det i en lederartikkel:

Saken er i all enkelhet at Borregaard-konsernet drar til et u-land for å løse sine egne økonomiske problemer. Man vil sikre seg levering av billige halvfabrikata. U-landet som det her gjelder, Brasil, er attpåtil et militærdiktatur med en utpreget feudal samfunnsform. Brasil gir oss i dag et sjokkerende bilde på hvordan utenlandske private konserner nyter godt av dets naturlige ressurser og i egeninteresse støtter de reaksjonære regimer, mens landet selv ikke makter å reise sin industri.

Lederen er skrevet i forbindelse med at stortinget skulle ta endelig stilling til "spørsmålet og statsgaranti for den politiske sisiko som knytter seg til Brasilprosjektet". (Altså den politiske risiko før en endring av maktforholdene i Brasil, ikke den innenrikspolitiske risiko det innebærer å gi støtte til et så åpenlyst imperialistisk foretak.)

Redaktøren konkluderer med:

Selv om vi i prinsippet ikke er motstander av investeringer i u-landene, kan vi ikke denne gang se at det er noen oppgave for den norske stat å gi garantisøknaden mot politisk risiko sin velsignelse. Ut fra til dels snevre profittinteresser er man med og støtter den innarbeidede teknikk som vi kjenner så vel fra kolonimaktens historie. Vi håper fortsatt at et flertall i Stortinget vil si nei til en slik politikk.

For Dagbladet er altså "tildels snevre profittinteresser" en beklagelig sak. For Borregaard er det en hard nødvendighet, påtvunget av konkurransens jernharde lov: "Nyere cellulose typer presser den (sulfittcellulosen) stadig tilbake og gjør det med en konkurransekraft og en dynamikk som innebærer en trusel."

Stortinget innfridde ikke Dagbladets håpefulle forventninger. Vi lar oss ikke overraske av dette, men søker en forklaring i forhold som tilsynelatende ligger utenfor den liberales horisont.

For det første vet vi at Borregaard alt på dette tidspunkt, da saka skulle behandles i Stortinget hadde lagt ned betydelige summer i forberedende undersøkelser og at finansieringen av prosjektet stort sett var bragt i havn. I publikasjonen finner vi bl.a. følgende om dette:

VEIEN FRA IDÉ TIL PROSJEKT

Allerede i 1964 satte vi i gang systematiske undersøkelser av skogressursene i Europa, Afrika og Amerika. Vi ville se om vi fra utlandet kunne hente råstoff i form av tømmer, flis eller mer eller mindre foredlet cellulose slik at dette råstoff kunne knyttes sammen med virksomhetene i Sarpsborg. Disse systematiske undersøkelser førte til at vi i 1965 festet oss ved et område i den sydligste delstaten i Brasil, Rio Grande do Sul.

Allerede høsten 1966 hadde vi i Sarpsborg opprettet en Brasil-komité som skulle drive prosjektet frem. Brasil-komiteén fikk fra 1967 av et betydelig arbeid også med de juridiske spørsmål som opprettelse av et nytt selskap i et fremmed land fører med seg og med løsningen av finansieringsspørsmålene. Selv om BNDE hele tiden hadde stillet seg positivt, fikk vi først i mars 1968 det endelige tilbud fra BNDE om det lån som var nødvendig for finansieringen av vårt nye foretagende. Tilbudet omfattet et lånebeløp tilsvarende ca. 50 % av de investeringer som er brasilianske leveranser, samt deltagelse med aksjekapital.

Tilsvarende tilfeller er kjent i forbindelse med konsesjonssøknader for bygging av kraftverk i Norge: Sakene kommer til behandling i Stortinget på et stadium nær "point of no return" da prosjektene alt er påkostet så store summer at det er på det nærmeste umulig å hindre dem å bli satt ut i livet.

Stortingets innblanding i denne saka begrenser seg imidlertid til spørsmålet om statsgarantien. Dissensen i Stortinget grunnet seg i første rekke på en vurdering av den politiske risikoen, og særlig pinlig ble dette etter at en militærjunta hadde tatt på seg å ordne opp i Brasil. Borregaard hadde imidlertid sin egen vurdering av risikomomentene, og dessuten gode kort på handa:

De spesielle politiske risikomomenter i Brasil kan ikke bedømmes som svært store. Borregaard satser imidlertid en så stor del av sin egenkapital på å bygge Brasil-fabrikken at det ut fra normale risikovurderinger er nødvendig å søke en forsikringsmessig dekning også av de spesielle risikomomenter. Heller ikke våre norske medaksjonærer var villige til å sette prosjektet ut i livet uten å søke dekning for denne risiko. Dette er bakgrunnen for vår anmodning til Garanti-Instituttet for Eksportkreditt om å få tegne forsikring i dette institutt mot det som med en fellesbetegnelse er blitt kalt den politiske risiko. For dekningen av risikoen skal det betales en premie på vanlig måte. Den omstendighet at våre tiltak i Brasil er utviklingsfremmende, gir Garanti-Instituttet etter sine vedtekter adgang til å gi en slik garanti.

Her finner vi nok også grunnen til AP-representantenes tvilende holdning. De ser premien som en inntektskilde for staten, og som de ennå identifiserer seg med, og er ikke helt overbevist om hvor sikker denne inntekten kan sies å være. Det kunne skje en dag, det herskerne i Brasil frykter, at folket tok geværene og makta i egne hender, og det brutale ansiktet den herskende klassen i Brasil nå dekker seg bak forteller en hver borgerlig demokrat at systemet er truet.

Den omstendighet at Borregaards prosjekt liksom skal være utviklingsfremmende er stort sett avlivet i boka "U-hjelp og imperialism" Pax 1968. Det interessante i denne sammenheng er at Stortinget på tross av dette faktum bevilget garantien.

Svaret er å finne hos de strevsomme borgerlige ideologene:

VIDERE PERSPEKTIVER

Gjennomføringen av Brasil-prosjektet vil styrke cellulose-sektoren ved Borregaard Fabrikker, trykke sektorens lønnsomhet og dermed arbeidsplassene. I tillegg vil en gjennomføring av prosjektet skape økonomiske og råstoffmessige forutsetninger for videre ekspansjon i Norge.

For det nye selskap i Brasil regner vi med et rimelig overskudd. En del av dette overskudd vil kunne overføres til Sarpsborg i form av utbytte, og konsernet vil få en rimelig godtgjørelse for de ytelser Brasil-selskapet får fra Norge. Også disse inntekter vil styrke vår virksomhet her i landet.

Altså stort sett lyse utsikter, om dette betraktes overfladisk og ensidig. Mellom linjene står det som alltid ingenting, men en kommunistes første plikt er å bruke sin egen skalle. Gjør vi det, ser vi også noe mørkt og truende i dette. Skriver vi i stedet for "gjennomføringen", "uten gjennomføring", må vi videre erstatte "styrke" med "svekke", "trygge" med "true" osv.

"Das Kapital ist also keine persönliche, es ist eine gesellschaftliche Macht." skriver Marx i Det kommunistiske manifest. Det er dette som henger som en trusel over hodene på våre prektige stortingsmenn. Hva Borregaard foretar seg i den ene eller andre retningen har i høyeste grad sosiale konsekvenser som stortingsmennene må ta hensyn til, eller rettere, er tvunget til å ta hensyn til. Borregaards disposisjoner har samfunnsmessig virkning men snevrere årsaker. Dette må vi føre tilbake til den grunnleggende motsetningen i den kapitalistiske produksjonsforma: Motsetningen mellom privat eiendom og sosial produksjon.

Situasjonen våre folkevalgte står ovafor er kort skissert:

1. På grunn av konkurransen med tilsvarende selskap som opererer i land med lavere kostnadsnivå generelt, som har adgang til billigere råvarer eller mer rasjonell drift som følge av nyutviklede prosesser egnet for andre råvarer enn dem vi har i Norge, har Borregaard vært tvunget til å legge om produksjonsforma. Den "beste" løsningen har vært Brasilprosjektet, hvor utnyttelsen av tidligere lite etterspurte råvarer har vært det primære, sammen med den billigere arbeidskrafta.

2. Alternativer til dette prosjektet er ikke framlagt for de folkevalgte. Knytting sammen med Borregaards behov for ekspansjon framstår derfor foretaket som en nødvendighet, ikke bare for Borregaard,

forts. s. 26

situasjonsbetinget militær-nekting

Militær-nekting på politisk grunnlag er kommet i offentlighetens lys i Norge. I løpet av 1968 hadde vel 100 norske unge menn nektet å avtjene på dette grunnlag. Man må regne med at dette tall vil øke i årene framover. Jeg skal her prøve å belyse en del faktorer som er medvirkende årsaker til at unge menn blir politiske militærnektere.

Militærnektinga i Norge er situasjonsbetinget. Ser man på situasjonen i Norge og verden forøvrig i dag, vil man se at verden er delt i to, nemlig den rike delen(1/3), som består av de vestlige og en del østlige makter, og den fattige delen (2/3), som består av Latin-Amerika, Sør-Amerika og store deler av Afrika og Asia. I den rike del av verden dør mennesker av fedme, i den fattige delen dør mennesker av sult. Hvorfor sulter folk? På grunn av latskap? Fordi de er mindre kunnskapsrike enn andre? På grunn av liten eller ingen teknologisk utvikling?

Primært sett må man svare nei på alle disse fire spørsmålene. Folk dør av sult fordi verdens samlede råstoffer, produksjonsmidler og produksjonsresultater er samlet på de rikes hendene. I virkeligheten eier veldige storekonsern store deler av de såkalte U-landa; de eier disse lands råstoffer, de eier arbeidskraften. Jeg kan nevne eksempler. Store amerikanske oljekonserner eier oljeforekomster i Venezuela, Guatemala og Persia. Ameri-

kanske bergverksselskap eier eller disponerer gruvene i Bolivia. 25% av Portugals nasjonalbudsjett hentes fra koloniene Argola og Mosambique. Brasil er et stabilt land å investere kapital i, og arbeidskrafta er uhyre billig.

Det kan nevnes langt flere eksempler, alle kan tolkes som resultat av imperialisme. Og den politikk bl.a. vestmaktene har ført mot de såkalte U-landa er imperialistisk. (Det kan selvsagt skrives mye om visse østblokklands imperialistiske politikk, men i denne artikkelen har dette forhold mindre interesse, da Norge tilhører vestmaktene).

På grunn av den imperialistiske politikken, som i første rekke USA, England, Frankrike og Portugal fører, dør i dag omlag 30 mill. mennesker hvert år av sult. Om ikke alltid direkte, så er i hvertfall Norge som Nato-land indirekte med på å utplyndre folka i U-landa. Norge støtter aktivt opp om en militær organisasjon, Nato, som har til mål å opprettholde økonomisk status quo i disse landa. Det har vist seg at Natos sterkeste makt, USA, setter i verk store mottiltak mot nasjoner som klarer å løsrive seg fra deres utplyndringspolitikk. Som eksempel kan man nevne at Nato-land handelsboikotter Cuba, - etter ordre fra USA.

Ser man på en vanlig norsk arbeidsplass, oppdager man at en person,

eller et lite antall mennesker, eier og forvalter produksjonsmidlene og produksjonsresultatene, samtidig som man ser at det er arbeiderne som skaper verdiene. Hva er en fabrikk uten arbeidere? I en fiskemelsfabrikk, f.eks., er det fiskere som fanger fisken, fiskere som transporterer den til fabrikken, arbeidere som losser, arbeidere som maler og fordeler fisken, arbeidere som bringer ferdigproduktet ut på markedet. Trass i at kapitalherren er 100 % avhengig av arbeiderne, og trass i at det er arbeiderne som skaper verdiene, så er det kapitalherren som har den største profitt. Undersøker man de norske arbeidsplassene, vil man se en slik gjøring blant arbeiderne mot dette urettferdige systemet. Det er ikke urealistisk å regne med at situasjonen vil tilspisse seg ytterligere i åra framover. At arbeiderne overtar produksjonsapparatet, er en objektiv historisk nødvendighet. Den dagen norske arbeidere går til kamp på sine arbeidsplasser, vil den norske hær etter all sannsynlighet bli brukt mot arbeiderne. Konfrontasjoner på arbeidsplassene vil kunne føre til militær inngripen. Det vil oppstå en situasjon hvor norske soldater vender sine geværer mot norske arbeidere. Dette har også forekommet, sist skjedde det under Menstadslaget i 1932, og det bør derfor være en soleklar plikt for norske sosialister, som står på arbeiderklassens side, å nekte å delta i et system som kan bli brukt mot den klasse de identifiserer seg med.

Det skal innrømmes at det må være en svært tilspisset situasjon om norske soldater skal brukes på norske arbeidere. Idag har tross alt militærvesenet en annen funksjon,

nemlig som oppdrager. De tre første månedene i vernepliktstida får soldaten militær opplæring, han lærer å lystre sine overordnede blindt. Denne militære indoktrineringa tjener den herskende klassen. Samfunnsselektanter, som er negative eller passive til vårt kapitalistiske styresett, læres opp til å godta de borgerlige verdinormer, og til å lystre de lover som er laget. All trang til opposisjon blir kvalt under militærtjenesten. Produktet som etter 12 måneders militærtjeneste sprøytes ut av den militære maskina er blitt "gode" samfunnsborgere, som bevisst eller ubevisst er stilt på borgerskapets side i klassekampen.

Noen vil selvsagt protestere og si at norske sosialister nettopp fordi militærvesenet er en indoktrineringsinstitusjon bør avtjene verneplikt og dermed prøve å skape motvekt mot den militære propagandaen. Denne innvending er selvsagt berettiget, men i den nåværende situasjon bør militærnekteraksjonen kjøres fullt ut på ei enhetlig linje, fordi militærnekteraksjonen fortsatt er godt nyhetsstoff i våre massemedia, og fordi rettsakene avslører vårt rettsapparats funksjon. Det er like viktig i den nåværende situasjon å påvise for mennesker i vårt land, gjennom våre massemedia at militærvesenet er en oppdragelsesorganisasjon for den herskende klassen. Når militærnekteraksjonen har oppnådd maksimal interesse, må man selvsagt finne andre veier. Men på de overstående premisser oppfordres norsk ungdom til å nekte militærtjeneste i tida framover.

Bård Hansen

tidig sagt at midlene til å fjerne de oppdagede missforholdene likeledes - mer eller mindre utviklet - må være til stede i de endrede produksjonsforholdene. Disse midler kan hjernen ikke oppfinne, men den må oppdage dem i de materielle kjennsgjæringer som er til stede i produksjonen".

Bare ut fra dette får slagordet "bevisstgjøring" relevans. Bevisstgjøring er ikke noe annet enn å sette mennesker som lever i bestemte materielle omgivelser i stand til å se enheten i motsetninga mellom de foreliggende materielle kjensgjærningene og den ideologiske overbygginga over disse. Ved å ta utgangspunkt i de materielle kjensgjærningene, i arbeidernes faktiske ufrihet, i anarkiet i den samfunnsmessige produksjonen, i den herskende ufornuftighet og urettferdighet i det hele tatt, kan vi, om vi setter alt dette inn i sin virkelige sammenheng, nå fram til en rasjonell forståelse av motsetninga mellom kapitalistklassens særinteresser og folkets fellesinteresser.

Først da kan vi oppdage nødvendigheten av- og muligheten for å erstatte kapitalismen med sosialismen gjennom den proletariske revolusjon, hvor proletariatet tar over produksjonsmidlene og forvandler dem til felleseiendom til nytte for hele folket. Avisen vår skal være et bidrag til å fremme forståelsen av dette, gjennom opplysning om sosialismen
dette, gjennom opplysning om den vitenskapelige sosialismen, marxismen-leninismen og Mao Tse-tungs tanker, og arbeiderklassens ledende rolle i den sosialistiske revolusjon.

Ø Johansen.

men også for Stortinget, fordi konsekvensene av at ekspansjonen uteblir er stagnasjon og i værste fall tilbakegang, konsekvenser som ikke bare vil ramme Borregaard, men som representerer en trussel mot et helt distrikt.

Her er vi ved kjernen i komplekset. Stortinget har ingen som helst innflytelse på den økonomiske politikk Borregaard velger og har heller ingen mulighet til å avvise denne politikken uten at det får negative konsekvenser i sosial skala, uten å komme i konflikt med kapitalismens indre logikk og slik forstyrre dens forutsetninger, (som i dette tilfellet er ekspansjonens nødvendighet). Slik blir Stortinget et mer eller mindre ufrivillig redskap for Borregaards særinteresser.

Dette er historien om hvordan imperialismen er blitt rasjonell og nødvendig, også i Norge. En ny epoke er innledet i vårt prektige land.

Redaksjon:

Øistein Johansen
Terje Andersen
Tord Løfwander
Eino Wold
Ola Flatval

Redaksjonens adresse:
Stud.post 228, NTH,
Trondheim.

Trykt i offset hos
A/S PROTRYKK

BO GUSTAFSSON

ARBEID OG KAPITAL

UTGITT AV TRONDHEIM SUF

INNOLD:

Betingelsene for sosialisme
Betydningen av et revolusjonært parti
Å få en tiger
Revolusjonens internasjonale betingelser:
De sosialistiske land
Den moderne revisjonismen
Revisjonismen i de sosialistiske land
Revolusjonens internasjonale betingelser:
Den nasjonale revolusjon
Den økonomiske utvikling i Vest-Europa og Sverige
Høykonjunktur og revisjonisme
"Velferdssamfunnet" – et klassesamfunn
Myten om inntektsutjæmning
Nedslitningen av arbeidskraften
Storfinansens tar hånd om staten
Byråkratiseringen av arbeiderbevegelsen
Sammenfatning
Tillegg til det norske opplaget, 1969
Hva bør gjøres?
En milepel
Anmerkning av oversetteren

PRIS 3 KRONER

**STØTT
FNL**

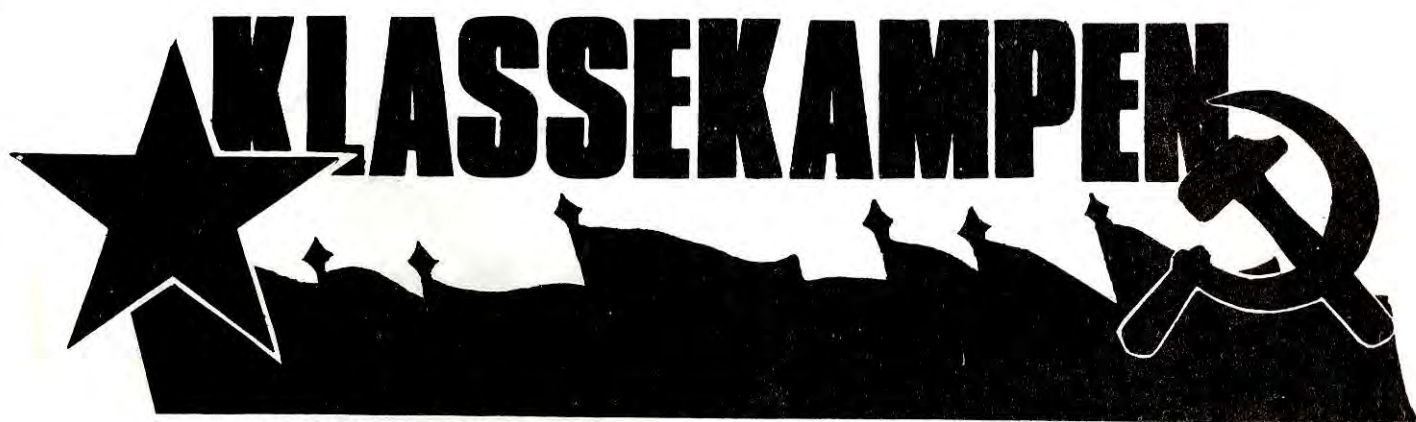

OPPRØR

Organ for SUF-stud i Trondheim

INNHold:

Sången om reaksjonen.....	side 2
Leder.....	side 3
Organisasjonsteori, ett ledd i effektiviseringen av utbyttingen.....	side 7
Lønn, pris og profitt.....	side 9
Studentbevegelsens strategi.....	side 12
Den proletariske revolusjon og renegaten Kautsky.....	side 15
Revolusjonens røst.....	side 19
Borregaards cellulosefabrikk i Brasil.....	side 20
Situasjonsbetinget militærnektning.....	side 24

MARXISTISK-LENINISTISK ARBEIDERAVIS

I BEGYNNELSEN AV FEBRUAR KOM FØRSTE NUMMER AV DEN ENESTE
MARXISTISK-LENINISTISKE ARBEIDERAVISA I NORGE, KLASSEKAMPEN.

DEN UTGIS AV EI GRUPPE MARXIST-LENINISTER, OG REDAKSONEN
REKNER MED AT DEN VIL KOMME MED OMLAG ETT NUMMER I MÅNEDEN
INNTIL VIDERE.

HVIS DU ØNSKER Å ABONNERE, ELLER ØNSKER KONTAKT MED REDAK-
SJONEN, SÅ SKRIV TIL
KLASSEKAMPEN, BOKS 1774, VIKÅ, OSLO 1